

TARVETTA TYÖN- OHJAUKSEEN ON

HEIDI PACKALEN JA HARRI RINDELL selvittivät Liikuntatieteellisen Seuran toimeksi antamina jääkiekon liigavalmentajien työnkuvaa. Selvitykseen osallistuneilla valmentajilla oli pelaajatausta ja suuri intohimo jääkiekkoon. Lisäksi liigavalmennus koettiin ”24/7-työksi”. Usein liigavalmentajien muu elämä kulkee työn ehdoilla, ja sillä voi olla suuria vaikutuksia muun muassa perhe-elämään. Painetta ja stressiä tulee useasta suunnasta; fanit, media, omistajat ja seuran johto. Julkisuus ja media määrittävät myös liiaksi sen, miten ihmiset suhtautuvat valmentajaan ja esimerkiksi valmentajien lapsia on kiusattu vanhemman työn vuoksi. Moni sidosryhmä on lisäksi ottamassa osansa valmentajasta (mm. fanit, media, johto, yhteistyökumppanit). Lisäksi valmentaja käy vaikeita keskusteluja ja tilanteita pelaajien kanssa läpi, joissa oma vireytensä ja tunteidat korostuvat.

Selvitys korosti tarvetta päätoimisten valmentajien säännölliseen työnohjaukseen. Selvityksen mukaan valmentajat myös itse tunnustavat tarpeen ohjaukseen, mikä ei aiemmin ole tullut yhtä voimakkaasti esiin.

”Pelin jälkeen voi olla epätodellinen olo. Kävellessä pukukoppia kohti saa epäsiällistä huutelu katsojilta, miettii mitä pelaajien kanssa käy läpi, lehdistö irvailee, seuran johto kysyy ja nälvi. Tämä siinä kaiken tunteiden aallokon keskellä.”

Usein syntyy kuva, että työnohjaus olisi konsultointia tai terapiaa, mutta sitä se ei ole. Työnohjaus on osittain tutkimista (esim. työn vaatimukset, toimintatavat) ja arviointia (esim. oman itsensä) koulutetun työnohjaajan kanssa. Siihen kuuluu erilaisten kysymysten, kokemusten ja tunteiden tulkitsemista ja jäsentelyä (mm. työhön, työyhteisöön ja omaan työrooliin liittyen). Työnohjaus auttaa myös ohjattavan työssäjaksamista sekä työn tekemistä.

Työnohjauksessa korostuvat ajan, huomion ja kunnioituksen antaminen ohjaustilanteissa oleville. Työnohjaaja auttaa usein myös tutkimaan omia työtapoja sekä tiedostamaan ajatuksia, asenteita ja tunteita, joita siihen liittyy. Urheilualalla toimivalla työnohjaajalla tulee olla asiaan kuuluva koulutus ja lisäksi toimialan tuntemuksesta olisi hyötyä.

”Itse koen, että mentorilla tai työnohjaajalla on hyvä olla kokemusta toimialasta. Itse en näe merkitystä sillä, onko Liiga-valmennuksesta kokemusta, mutta urheilusta ja sen erityispiirteistä on hyvä olla. Dialogi- ja vuorovaikutustaidot korostuvat ja kyllä sellainen äidillinen empatia auttaa keskustelussa kovasti.”

Usein koetaan, että työnohjaus ei tunnu löytyvän aikaa. Samoin työnohjausta käyttäneet valmentajat usein tinkivät siitä turhan helposti. Myöskään ryhmätyönohjauksesta ei ole aina saatu samaa henkilökohtaisuutta aikaiseksi esimerkiksi mahdollisen kilpailutilanteen tai pelon vuoksi.

”Tuntui hyvältä puhua asioista jollekin ulkopuoliselle, joka osasi kuunnella ja kysyä asioita, joita ei ehkä itse aikaisemmin ollut miettinytkään. Itse koin, että tämän tyyppinen keskustelu toimii, kunhan sen saa sovitettua kauden kiireisiin. Loppujen lopuksi ensimmäinen keskustelu kesti 2 h ja sille löytyi helposti aika.”

Liigavalmentaja ≠ jääkiekkovalmentaja

Selvitystyöhön osallistunut valmentaja kuvasi liigavalmentajuutta hyvin erilaiseksi verrattuna muihin työnkuviin, joita hänellä on ollut lajin parissa. Työ ei ole ainoastaan joukkueen ja pelaajien valmentamista tai johtamista, vaan yhteistyön merkitys muun valmennus- ja johtoryhmän sekä eri sidosryhmien välillä korostuu. Näiden lisäksi eri medioille on löydettävä aikaa ja pystyttävä toimimaan myös heidän kanssaan. Itse lajin tai pelin valmentamiseen käytettävä aika on yllättävän pieni, jolloin muun valmennusryhmän merkitys kasvaa.

”Liigavalmennuksessa yhteistyön merkitys eri tahojen, kuten hallituksen, urheilujohdon, yhteistyökumppaneiden, median ja omistajien kanssa on täysin eri, kuin muissa lajin valmennustehtävissä. Oma joukkue ja pelaajat ovat vain yksi osa sitä kokonaisuutta, jonka kanssa valmentaja toimii päivittäin.”

SAVAL haluaa onnitella ja kiittää hyvästä ja arvokkaasta selvityksestä Heidi Packaleniä, Harri Rindelliä sekä Liikuntatieteellistä Seuraa. On aina arvokasta, kun valmentajien ääni pääsee kuuluviin. ”Yksinäistä työtä joukkueen puolesta. Selvitys jääkiekon liigavalmentajien työnkuvasta kaudella 2018–2019” on merkittävä valmentajien työnkuvan esille tuojana sekä antaa vahvan kuvauksen Liigavalmentajien työn erityispiirteistä.

Selvitys kokonaisuudessaan: Yksinäistä työtä joukkueen puolesta. Selvitys jääkiekon liigavalmentajien työnkuvasta kaudella 2018–2019. www.lts.fi/media/lts_julkaisut/lts_selvityksia/lts_joukkueen_puolesta_web.pdf

Työnohjaus voisi toimia hyvänä tukena kauden ja työuran eri vaiheissa. Tarkoituksen on myös vahvistaa ja auttaa työssä suoriutumista ja vapauttaa energiaa oleelliseen.

”Periaatteessa ei pitäisi olla mitään pelättävää, tämänhän on kuitenkin vain jääkiekkoa, mutta kyllä monenlaiset tunteet ovat tässä työssä arjessa läsnä ja ne vaikuttavat aina jollain tavalla ympärillä oleviin ihmisiin. Pelkkä keskustelu ulkopuolisen henkilön kanssa auttoi minua ihan arjen kokonaisuutta ajatellen. Koen, että sille on löydettävä aikaa ja säännöllisistä tapaamisista on tärkeää pitää kiinni.”

Valmentaja, muista:

- Työnantajalla on velvollisuus huolehtia myös psyykkisestä työturvallisuudesta ja työssä jaksamisesta. Työntekijänä sinulla voi olla esim. oikeus työnohjaukseen.

- Ammattivalmentajien osalta työnohjauksen tulee olla sellaista, jossa tunnustetaan työn ja toimialan erityispiirteet.
- SAVAL tarjoaa henkilökohtaista palvelua – myös apua työsuhteen tai työvelvoitteen päättymisen hetkellä.

Selvityksessä valmentajat nostavat esiin lisätiedon tarpeen ihmisen mielestä, yksilön opettamisesta ryhmässä sekä erilaisten yksilöiden oppimisen tukemisesta. Valmentajayhdistyksistä Suomen Valmentajat tarjoaa jatko- ja täydennyskoulutusta näihin aiheisiin liittyen mm.:

- Urheilijasta valmentajaksi -koulutus
- Mentorikoulutus
- Vuorovaikutuskoulutus
- Psyykinen valmennus mm. tunnetaidot
- Mentorointiprosessit ■

Lainaukset ovat selvitykseen osallistuneen valmentajan kommentteja/näkemyksiä, joka ei kuitenkaan halua tulla nimellään julki.